

Ökologie und Pandemie. Was lernen wir an COVID-19? Vortrag | 12. Oktober 2020, Schreinereisaal Goetheanum, Dornach Georg Soldner

https://medsektion-goetheanum.org/fileadmin/user_upload/Vortrag_Georg_Soldner_Reihe_Signaturen_12.10.2020.pdf

Környezet és világjárvány Mit tanulhatunk a Covid-19-től?

Georg Soldner előadása 2020. Október 12-én Dornachban, a Goetheanum Asztalosműhely Termében

Tisztelt Hallgatóság!

Azt kérdezzük ma magunktól, hogy mit tanulhatunk a Covid-19 világjárvány átélése révén. Mégsem könnyű erről beszélni. Így beszélek én mégis erről orvosként itt, Svájcban, a Goetheanumban. Az emberek, csakúgy mint a hatóságok és a vezető újságok itt még egy kézben tartott történésről számolnak be, bár az új megfertőződések szám nő, és bizonyos halálesetek előfordulnak, a súlyos esetek száma kezelhető szinten mozog, ha mindenk előtt az idős és különösen a krónikusan beteg emberek védelmet élveznek. Kulturális események és kongresszusok újra zajlanak pár száz emberrel, a megfelelő óvintézkedéseket betartva. Németországban azért már más a helyzet, az utazás, a kulturális élet, ami a koncerteket, színházat és előadásokat illeti jelentősen be lesz korlátozva, bár a súlyos betegek, intenzív osztályos kezelésre szoruló és a Covid-19-ben elhunytak száma a tízszer nagyobb népesség mellett, relatív hasonlóan alacsony, mint Svájcban. A nagy számú tesztelés és az egyre hidegebb időjárás miatt az új megfertőződések száma jelentősen növekszik, most legfőképp fiatal emberek körében, akik részben akár meg sem betegszenek. Mostanában arról számol be a vezető média, hogy a járvány kezdeti szakaszával összehasonlítva a súlyos betegek és halottak száma sokkal alacsonyabb. Az új fertőző betegségről, a Covid-19-ről folytatott beszélgetések gyorsan érzelmi töltetet kapnak. A múlt héten beszéltem egy doktornő barátommal, aki iskolaorvos is, és átesett a Covid-19 betegségen. Nem kellett kórházba mennie, és gondosan kezelték, de nem egy

hétig és nem is két hétig tartott a betegsége és felépülése, hanem több hónapig. Sokakhoz hasonlóan ő is statisztikailag nem súlyos esetnek számít, mert otthon lehetett kezelni. A tüdeje és keringési rendszere volt érintett és legyengült, a gyengeség egy mélyre ható megtapasztalásáról számolt be, és csak nagyon lassan tudott visszatérni a mindennapi tevékenységekbe. Úgy vélte, hogy ez a betegség talán azért is alakult így, mert az életerői már ezt megelőzően kimerültek voltak, amikor egy fertőzött közletről köhögött és megfertőzte. Egyúttal azt is megtapasztalta, hogy az antropozófus orvoslás külső beavatkozásai és természetes alapú gyógyszerei mennyire hatékonyak, miközben az ő esetében a konvencionális orvoslás alig tudott egy értelmes és hatékony kezelést adni. Arról számolt be, hogy ha most a betegségről mesél, akkor az iskolában már nem jelent problémát a szülőkkel és a tanárokkal közös beszélgetést folytatni. Ma reggel beszéltem német és holland nagy gyógypedagógiai intézetek vezetőivel. A holland kolléga arról számolt be, hogy többek között egy 39 éves gyógypedagógus-nő hunyt el szeptemberben Covid-19-ben. A német kolléga intézményében 140 segítségre szoruló ember van, akik közül néhányan intenzív testi ápolást-gondozást igényelnek, és legalább ennyi ott dolgozó, ők több covid megbetegedéssel mind karanténba kerültek. Épp itt, ahol fiatal dolgozók, fogyatékkal élők és idős emberek kell, hogy együtt legyenek, nem lehet könnyű tartósan a többször említett rizikócsoporthoz védelmét megvalósítani.

Az én megélésem ezen pandémia kapcsán korán megalapozódott, egy milánói kolléga és barát családjával való kapcsolattartás révén, aki több mint 150 észak-olasz orvossal együtt covid-19-ben meghalt a járvány kezdetén. Azért hangsúlyozom az elhunyt olasz kollégák számát, mert ilyesmit egyik influenza-vírusnál sem élünk meg. Ez a kollégám 4 héten keresztül állt gondos intenzív osztályos kezelés alatt, és egy felülfertőződés révén hunyt el, anélkül, hogy ezen idő alatt a feleségével és gyermekeivel találkozhatott volna. Az erősen katolikus Olaszországban, és nem csak ott, az élők és a halottak egy tömegben lettek izolálva, ami kicsivel korábban még elképzelhetetlen volt. Látogató és búcsú nélkül élte át az utolsó heteit és halálát. Április elején még nem lehetett temetést tartani Milánóban. Pár héttel később kapta meg a család az urnát.

Tekintsünk most Argentínára, ahol jelenleg a déli tél végén tizenhét-szer több ember hal meg minden nap Covid-19-ben, mint Németországban, több száz ember nap mint nap. Kolumbiában és Peruban nehéz leírni a kórházak állapotát. Az USA-ban naponta kb. 800 ember hal meg covid-19-ben,

Németországgal összehasonlítva relatív hússzor többen, és hússzor több mint lőfegyver által az USA területén. Maga az amerikai elnök is sikeresen lett kezelve egy új fejlesztésű, nagyon drága antitest terápiával, aminek bizonyított a hatékonysága, ám gyanítom, hogy csak néhány kiváltságos páciens számára lesz elérhető az USA-ban, csakúgy mint világszerte. Így a terápiás lehetőségek egyenlőtlenek, és egy brazil nyomornegyed lakójának a várható élettartama már covid-19 nélkül is kb. 18 évvel kevesebb, mint annak, aki egy olyan brazil negyedben születik, ahol a házat egy fal választja el a környéktől, és a bejárat folyamatos megfigyelés alatt áll. Már a Covid-19 előtt is fennállt ott egy jelentős, de embertelennek is nevezhető maximális kontroll és kontrollvesztés egymásmellettsége. Az említett országokban a szegények példátlan tömegű erőszak és szervezett bűnözés áldozatai. Egyúttal hiányzik az egészséges élelem, tiszta víz, és a levegő erősen szennyezett, ami a súlyos lefutású Covid-19 egyik rizikófaktora. Egy betegség, amely különös módon a légzést és a keringési rendszert, az emberi szervezet középpontját érinti. Ami azonban a társadalom közepét is megragadja, és párbeszédbe hozza a végekkel. Tehát ha mi itt, Svájcban egy világjárványról, annak eredetéről, jellegzetességéről, és arról beszélünk, hogy mit tanulhatunk ebből, akkor érdemes leszögezni, hogy ezt úgy kell megvalósítani, hogy elsődlegesen minden érintettel szemben figyelmet és együttérzést mutatunk. És talán ez az első, amit ebből a járványból tanulhatunk: ez a pandémia és következményei az embereket nagyon eltérően érinti, és hogy ez nem a vírus miatt, hanem miattunk van így, ahogy gazdaságilag, környezetileg egymással bánunk, hogy milyen oktatási lehetőségeket biztosítunk minden egyes embernek, hogy milyen módon bánunk az élőlényekkel, akik velünk együtt élnek ezen a bolygón.

A következő témákról szeretnék beszélni a Covid-19 kapcsán:

Hogy alakulhatott ki ez a pandémia, és mit tanulhatunk ebből?

Hogy zajlik ez a betegség, és mitől függ a lefutás, utalok itt elsősorban a különböző korosztályokra, és a társadalmi következményekre, milyen kilátásaink vannak egy oltásra?

Végül a jövő felé irányítanám a kérdést: mit kell és tudunk megváltoztatni, hogy ne kelljen további veszélyes járványokat megélnünk?

Hogy alakulhatott ki ez a járvány?

Fontos tény, hogy találhatunk egy korai, nagyon egzakt előjelzést a korona járványra vonatkozólag a német parlament lakosságvédelmi rizikóbecslésén

2013 januárjából (1). Ebben környezetvédelmi témákról van szó, először az extrém hóolvadásról, majd az 55. oldaltól egy Modi-SARS-vírus okozta világjárványról: »a jövőbeli szcenárió egy rendkívüli járványról számol be, mely egy újkeletű kórokozó által terjed. A forgatókönyv szerint a hipotetikus kórokozó ›ModiSARS‹ (módosult SARS), [...] szorosan a SARS-[Corona]Virus-ból alakult ki. [...] A lappangási idő, tehát a megfertőződéstől a tünetek megjelenéséig eltelt idő 3-5 napig tart, de egy naptól 14 napig is tarthat ez az időszak. [...] A tünetei láz és száraz köhögés, a páciensek jelentős részének légszomja van, látható elváltozások a tüdő röntgen felvételén, hidegrázás, hányinger és izomfájdalmak [...]. A halálozás a különböző korosztályokban eltérő nagyságú. Gyermekek és fiatalok esetén általában enyhébb lefolyású a betegség, és 1%-os a halálozása, míg 65 év felettiéknél 50% körüli.« (Valójában 85 év felettiéknél 22,3% a halálozás, míg gyermekeknél 0%). Erről még pontosabb adatokat fogunk kapni a betegség előrehaladtával. Tovább: »Az esemény februárban kezdődik (télen) Ázsiában, de csak pár héttel később derül fény ennek jelentőségére. [...] Áprilisban jelenik meg az első azonosított Modi-SARS eset Németországban. [...].« Ez két hónap különbséggel pontosan stimmel a 2020-as pandémiára vonatkoztatva. »A kórokozó Dél-Kelet Ázsiából származik, ahol a vadállatoktól származó kórokozó az emberekre vándorol. Mivel az állatok nem betegszenek meg tőle, ezért nem felismerhető, hogy fertőzésveszély áll fenn. « Igen, SARS-CoV-2 vadon élő állatoktól származik, akik az u.n. nedves piacokon (wet market) egy szűk ketrecbe vannak zárva, és gyakran ott vágják le őket, mialatt ebben a szűk térben sok ember tartózkodik, és az ott dolgozóknak a maximálisan stresszelt állatokkal közvetlen kontaktusa van. A jelentés megnevezi azon előfeltételeket, amik ma relatív biztosan ezen pandémia – és akár jövőbeli, jelentősen veszélyesebb járványok – szükségszerű előzményének tűnnek.

- Vadállatok szűk ketrecben, akut életveszélyben, gyakran erősen megnyírbált életerővel, és különböző fajok természetellenes közelségében, pl. tobozka és denevér, csakúgy mint ember és állat.

- Ebben az állapotban az állatok immunrendszere jelentősen elnyomott, vírusok könnyen megtámadják őket, kettős fertőződés is könnyen történhet, így akár u.n. kiméra képződhet két különböző vírusból, ami pl. a vírus átjutását egy állatfajról egy másikra, ill. az emberre megkönnyíti. A SARS-Cov-2 így jöhetett létre.

- Végül az állat specifikus vírusok átjutása az emberre és vissza, ami pl. idén tavasszal egy holland szőrmeüzemben nyestek esetében is történt. A biológusok a hatalmas állati szenvedés ezen helyeit cinikusan mint »evolúciógyorsító « említik. Így történhet meg, hogy világszerte évente 100 millió vadállat a szőrme kiegészítők végett szűk ketrecben van tartva, és egy olyan élet után, ami egy vadállattal soha nem történhetne meg, megölik.

Ezen a ponton szertnék egy pár szót szólni arról, hogy vírusok, növények, állatok és emberek milyen módon kapcsolódnak: A vírusokat először növényeken fedeztek fel. De minden élő szervezetben előfordulnak. Természetük szerint az örökítőanyag elemeiből állnak, a mi DNS-ünk nagy része korábbi vírusokból származik. A vírusok az örökítőanyag változását segítik, és fontos előfeltételei az evolúciónak. Fenyegetőleg pont ott tudnak jelen lenni, ahol újonnan belépnek egy szervezetbe, és életfolyamatait a sokszorozódás irányába alakítják. Eredetileg a kanyaróvírus is állatokból származik, a marhából, és így változott emberi kórokozóvá. A legtöbb vírusnál fennáll egy korfüggő veszélyeztetettség és ezzel egy immunológiai reakciókészsége a gazdának. Ha a populáció nem ismeri az adott vírust, mint a dél-amerikai lakosság a kanyaró vírust, és talán most az amazonasi őslakosok a Sars-CoV-2 vírust, akkor a fertőzés széles körben nagy pusztítást tud végezni. Ám a SARS-CoV-2-vírus sok embernek nem teljesen új, nagy valószínűséggel létezik egy háttér- vagy részimmunitás vele szemben a más koronavírusokkal való találkozás révén, amik különböző mértékben érték a lakosságot. Mivel nagyon nehéz ezen tényezőket megbecsülni, ezért a járvány kimenetele gyakran túl pesszimista.

Senki nem beszélt erről a parlamenti közlönyben vagy egyéb dokumentumokban, mint azt Bill Gates tette a Ted Talk-jában 2015 áprilisában, a legnyilvánvalóbb végzetről, hogy az emberiségnek a vadállatokkal való ezen bánásmódját globálisan és ténylegesen be kell szüntetnie. A nyest és görény szőrme, amit Kína és Dánia hatalmas mennyiségben elad, és többek között a tobzoska pikkelye és húsa nem szabadna, hogy kereskedelmi forgalomba kerüljön. Ez a tanulság visszautasíthatatlan, és a globális vadállat-védelem a korona jelek miatt elhanyagolhatatlan prioritást élvez. De ez többet jelent, növény és élővilág védelmet is. És ez csak sűrűsödik, ha megvizsgáljuk pl. az ebolajárvány afrikai kitörésének körülményeit: a vadállatok természetes életkörülményeinek lerombolása, ami az emberek természetellenes

közelségéhez, s így a hajszolásukhoz, eladásukhoz és leölésükhöz vezetett. A korona járvány a jelenkori ökológiai katasztrófa részjelensége, ami jóval sokrétűbb, mint csak egy CO-2 krízis. És az is figyelemre méltó, hogy a vágóhidak és húsüzemek a járvány gócpontjai voltak – a gazdag államok ill. emberek túlzott húsfogyasztása az állatok szenvedésének és környezetkárosításnak a hajtómotorjai.

A környezettudatosság ma az életre, az egész Föld bolygónk egészségére vonatkozik. A földi élet energia központja azonban a Nap, a Nap tevékenységétől függ, ami nyáron erősebb, télen gyengébb. Ez a tevékenység nem mindig egyforma, 11 évenkénti ciklusban változik, amikor az u.n. napfoltok száma változik. Az influenza révén ismerjük, hogy a kb. 11 évenkénti napfolt ciklusok befolyásolni tudják az influenzajárványt. 2017-ből származik egy virológiai publikáció két kínai tudós tollából a koronavírusok és a napfolttevékenység kapcsolatáról (2), ami szerint a napfoltmaximum a vírusmutációnak kedvez, de az energiában gazdag háttérsugárzás révén a napfolt minimum idején is jellemző ez. Az utolsó napciklus, ami 200 év óta a leggyengébb volt, a napfolttevékenység abszolút minimumával, 2019. decemberében volt. Itt megjegyzendő, hogy az aktuális globális felmelegedés nem a Nap miatt történik, hanem a Föld légkörének a változása miatt.

Nem más, mint Rudolf Steiner, az antropozófia megalapítója, mutatott rá 1920. április 7-én a spanyolnátha járvány (amit tulajdonképpen amerikai náthának kellett volna nevezni) vége felé a naptevékenység és a fertőző légúti megbetegedések közötti összefüggésre. És egy nagyon eredeti utalást tesz, amivel tovább haladhatunk: ez a behatás még fel is erősödhet, ha az u.n. külső bolygók, a Mars, Jupiter és Szaturnusz a Földről nézve a Naphoz különösen közel kerülnek, amit az asztronómia konjunkciónak nevez.

Ez volt a helyzet a spanyolnátha második hullámakor 1919. szeptemberében, de ugyanez történt 2020. márciusában, amikor a Mars a Jupiterrel konjunkcióba került március 20-án, és közvetlenül utána március 31-én a Szaturnusszal is, ami a legnagyobb közelséget jelenti. És ez fog történni a Szaturnusszal és a Jupiterrel 2020. decemberében, amikor mindkét bolygó a téli napfordulókor, december 21-én, ami a szem számára egyetlen fényponttá fog összeolvadni. Ebben az összefüggésben Steiner arról beszél, hogy ez a többszörösen legyengült, módosult Nap tevékenység a légutak fertőző betegségeinek kedvezhet, főleg akkor, ha a fej- és mellkasi szervek ritmikus együttműködése, ami a légzőtevékenységben nyilvánul meg, már azt megelőzően meggyengült vagy megzavart volt.

Ahogy a mellkasi szerveink ritmikus működése az életünk alapja, úgy a Nap-tevékenység nappal-éjszakai váltakozása, az évszakok állandó ritmusa is az életünk alapfeltétele. A Nap tevékenységét a Föld légköre közvetíti felénk, amiben lélegzünk. A növekvő légszennyezés miatti – gondoljunk itt Wuhan és Milánó iparosodásának következményeire – üvegházhatás nemcsak a felmelegedésért felelős, hanem egyúttal a Nap emberekre való hatását is gyengíti. Leginkább a nagyvárosokban, amiknek a levegője már önmagában gyengíti a légző- és immunrendszert, és súlyos légúti betegségeket okoz.

Tehát azon kérdés kapcsán, hogy a Covid-19 miért pont most lépett fel, azt is megérthetjük, a Föld és a Nap kapcsolata nagyon konkrétan kifejeződik, és ezáltal az életünk alapját képezi. Ha a Föld élő lényét akarjuk megszólítani és megismerni, hogy a mostani környezeti krízist átvészeljük, akkor talán tekinthetünk úgy a Nap és Föld törékeny burkának kapcsolatára mint a szívre és tüdőre. A Covid-19 így megkérdőjelezi a saját belső kapcsolatunkat a szívhez és a légzéshez. Míg a digitalizáció révén egyre erősebben a fejünkbe ragadunk, addig az életünk és együttérzésünk a mellkasban gyökerezik. Ez a krízis arra invitál, hogy a gondolatunkat és érzésünket jól összehangoljuk, és ne higgyük azt, hogy az életet csupán kontroll révén megóvhatjuk. A maszkviselés nem annak az alternatívája, hogy közösen egy tiszta légkört és egy egészséges Nappal való kapcsolatot hozzunk létre, ami a jelen generációinak az egyik legfőbb feladata. Említésre méltó, hogy a koronavírusok a napfény hatására inaktiválódnak.

Térjünk még egyszer vissza a német parlamenti dokumentumhoz, ami a válságot és kórokozót pontosan előjelezte, és figyeljünk a megfogalmazásra, hogy találkozhatunk a pandémiával: »Addig számolhatunk az új megbetegedéssel, amíg egy oltóanyag elérhető lesz. A jövőbeli forgatókönyv szerint ennek a teljes ideje, amíg egy oltóanyag elkészül, felhasználásra kerül és elegendő számban rendelkezésre áll, az 3 év.« De az írás arra is utal, hogy ezen idő alatt változni, mutálódni fog. » A korlátozások módja lesz pl. az iskolabezárás (mint elsődlegesen megvalósított intézkedés, ami a mai álláspont szerint hatástalannak bizonyult) és a tömegrendezvények lemondása (valószínűleg elég hatásos). Ezen intézkedések mellett vannak más ajánlások is, amik a személyes védelmet szolgálják [...] pl. a higiéniai előírások betartása. A járvány ellenes intézkedések akkor fognak elkezdődni, amikor Németországban tíz ember meghal a fertőzésben. [...] A népesség az intézkedéseket szubjektív megítélés alapján eltérő módon tartja be. [...] A gyógyszerek, orvosi eszközök, személyes védőeszközök és fertőtlenítő szerek iránti igény jelentősen megnövekszik. A kórházak, orvosi praxisok és

hatóságok a készletek gyors feltöltésére szorulnak, amely igényt az ipar nem tudja tovább teljesen kiszolgálni, így hiányok lépnek fel.

Összességében a járvány kegyesebben zajlik, mint azt a forgatókönyv előjelezte. Mindenesetre ez a járvány megjósolható volt, anélkül, hogy bármit is tettek volna a prevenció érdekében. Nem tettek lépéseket a lakosság hatásosabb védelme érdekében – még a kórházi személyzetnek sem volt elegendő védőmaszkja, és ami raktáron volt, azt ellopták, és hatalmas összegekért eladták – és senkinek nem jutott eszébe, hogy a járvány lehetséges eredetét célzottan befolyásolni lehetne, mégpedig az emberek és állatok együttélését, ami 2020-ig tabunak számított – és még mindig az.

Még többet tudunk a Covid-19 történetéből tanulni: A kínai újév ünnep 2020 január 25-én kezdődött. A patkány évével egy új 12 éves ciklus kezdődött. Ez az ünnep az év legnagyobb globális utazási hullámát okozza (3 milliárd utazás, 7 millió külföldre utazás Kínából és sok út Kínába 2019). A 200 millió vendégmunkások közül sokan csak ilyenkor látják a családjukat. Több mint 60 millió kínai gyermek a szülei nélkül nő fel, így érthető, ha ehhez az ünnephez sok remény fűződik. Január 18-án, röviddel a lockdown előtt még Negyvenezer család ünnepelte a közeledő ünnepet. A középpontban egy fényűző ünnepi ebéd áll hallal és csirkével. Még külföldön is megtartják ezt az ünnepet, és még a siralmas körülmények között, Milánó környékén dolgozó 190.000 kínai vendégmunkás is megpróbálta ebben az időben a hazáját meglátogatni. Wuhan a 11 millió lakójával Kína egyik legnagyobb nagyvárosa, a Jangce és a Han folyó összeömlésénél, a város hatod részét víz borítja. A folyók városának klímája nedves, nyáron szubtrópusi, télen relatív hűvös, csakúgy mint a Pó-folyó körüli Észak-Olaszország. Nemcsak az acélipar jelenlétében, hanem az óriási légszennyezettségben is hasonlítanak. Wuhan Kína legnagyobb szárazföldi kikötője, mely pont a hatalmas ország négy nagyvárosának, északon Peking, délen Hongkong, keleten Sanghaj, nyugaton Chongqing, középpontjában található, s így központi közlekedési csomópontot képez, ennek megfelelően szennyezett levegővel.

Itt még van 7 oldal....

A természet feletti hatalmunk alapja ma a pusztán tárgyként felfogott természettel való korlátlan bánásmód. Gazdasági formánk a testvére ennek

a gondolkodásmódnak. Középpontban a növekedés áll, a pénz állandó növekedése, az erkölcsileg közömbös "ez", és a modern nyugati gondolkodásmód az állam elsődleges céljának a magántulajdon védelmét tarja. Privare latinul rablást, lopást jelent, a magánszemélyt az ógörög nyelvben ho idiotás-nek hívják. A COVID-19 azt mutatja, hogy az egészség nem lehet magánügy. A társadalmi távolságtartás hasznos lehet a fertőzés kockázatának csökkentésére céljából, de ne értsük félre ezt, hiszen a saját egészségemet azáltal támogatom a legjobban, ha mások egészségéért teszek valamit. A COVID-19 arra szólít fel minket, hogy figyeljünk másokra, és különösen azokra, akiknek a COVID-19 előtt még tudatunk árnyékzónájában kellett élnünk és szenvednünk.

Ökológiailag, az élővilágra vonatkoztatva, de tulajdonképpen minden korlátlan növekedés beteg. Az embereket az emlősöktől megkülönbözteti a serdülőkori növekedési roham. Ez a fázis, ahol az ember elszakad a szüleitől, és szabaddá akar válni, a bőrön pattanások és a lélekben agresszió fejlődik ki. De ezt követi az érés és a felelősségvállalás. A pénzt mi hoztuk létre, ez nem helyettesíti Istent, hanem a gazdaságunk körforgásának eszköze. Amikor a vérünk korlátlanul növekedni kezd, akkor súlyos betegek vagyunk és meghalunk, például leukémiában. A pénz gazdasági formánk az ökológiai válság egyik fő mozgatórugója, mert ez a pénz nem rendelkezik az érés és halál szükségszerű tulajdonságaival, amire fenntartható keringési eszközként szüksége lenne.

Az aktuális krízis mélyen el kéne, hogy gondolkoztasson minket, hogy a gazdaság mely formája tényleg fenntartható, és a közjó irányában tud-e gazdálkodni. A bolygónknak most erre van szüksége. Párkapcsolati válságban vagyunk a Földdel, az élővel. Ha ezt le akarjuk győzni, akkor tudományosan kell párbeszédre kerülnünk az élet lényével, a Föld lényével, az élővilágért eleven felelősséget kell vállalnunk. Az élőlények nem gépek, az ember pedig nem állat. Pontosan itt merül fel a felelősségünk. erkölcsi felelősségünk. Az, hogy megfelelünk-e ennek, gondolkodásunktól, együttérzésunktől és mindenekelőtt hozzáállásunktól függ. Tehát hadd foglaljam röviden össze, mit tanultam orvosként a COVID-19-től a saját hozzáállásommal kapcsolatban. Egészségünk szempontjából mindannyian egymásra vagyunk utalva, és nem tudjuk elszigetelni magunkat. Ebben a tekintetben találunk kell egy közös kiutat a válságból, és senkit sem szabad hátrahagyhatunk. A védekezési koncepciók akkor a legmeggyőzőbbek, ha megfelelően lefedik az összes generációt. A növényekkel, állatokkal s

emberekkel való kölcsönös függőségünk felismerése legyen párbeszédünk alapja, tiszteletben tartva minden élőlény életét, együttérezve minden érző lényel, egyformán tiszteletben tartva minden ember méltóságát. Ma képesek vagyunk kielégíteni minden ember alapvető egészségügyi szükségletét szerte a világon, és ezt a célt konkrét akarattá kell alakítanunk. Csak akkor tudjuk fenntarthatóan támogatni az egészséget, ha az állatok, növények és a föld egészségét ugyanolyan komolyan vesszük, mint a sajátunkat. Szükségünk van az élő tudományára, gazdaságunknak közösségivé kell válnia. Higgyék el, hogy a COVID-19-re adott döntő válaszok nem pusztán orvosi jellegűek, hanem az élet minden területét és mindannyiunkat érintenek, akik felelősek vagyunk ezért a Földért és az eljövendő generációkért.